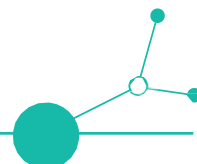

MIĘDZYNARODOWY BENCHMARK ZIDENTYFIKOWANYCH CECH LOGISTYKI SFSC

Food4CE

Krótkie podsumowanie raportu

Food4CE

Zastrzeżenie

Poglądy i opinie wyrażone w niniejszym dokumencie są wyłącznie poglądami autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Interreg Europa Środkowa. Unia Europejska i Instytucja Zarządzająca nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek błędy lub pominięcia w treści niniejszego dokumentu.

Chociaż dołożono wszelkich starań, aby zapewnić dokładność informacji zawartych w niniejszym dokumencie, autorzy i inni uczestnicy konsorcjum Food4CE nie udzielają żadnych gwarancji, wyraźnych ani dorozumianych, w tym między innymi gwarancji przydatności handlowej i przydatności do określonego celu.

Konsorcjum Food4CE i jego członkowie, w tym ich urzędnicy, pracownicy i agenci, nie ponoszą odpowiedzialności za zaniedbania lub w inny sposób za jakiegokolwiek nieścisłości lub pominięcia w tym . Ponadto konsorcjum Food4CE i jego członkowie nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek bezpośrednie, pośrednie lub wtórne straty lub szkody wynikające z wykorzystania lub polegania na jakichkolwiek informacjach lub poradach zawartych w niniejszym dokumencie.

INFORMACJE O TWORZENIU, WERYFIKACJI I KONTROLI JAKOŚCI

Współtwórcy rezultatu		
Typ autora	Imię i nazwisko	Organizacja (nazwa skrócona jak w AF)
Główny autor	Łukasz Brzeziński	Ł-PIT
Współtwórca	Piotr Nowak	Ł-PIT
Współtwórca		

Szablon v2.0

Wiadomość o prawach autorskich

©Konsorcjum Food4CE. Treść niniejszego dokumentu jest oryginalnym dziełem Konsorcjum Food4CE, chyba że zaznaczono inaczej. Wszelkie wcześniej opublikowane materiały i prace innych osób zostały odpowiednio zacytowane. Powielanie niniejszego dokumentu jest dozwolone pod warunkiem odpowiedniego podania źródła.

Spis treści

1. STRESZCZENIE	3
2. CHARAKTERYSTYKA I POTRZEBY KRÓTKICH ŁAŃCUCHÓW DOSTAW ŻYWNOŚCI (SFSC)	4
2.1. PRZEGLĄD BADAŃ	5
2.2. ANALIZA CHARAKTERYSTYKI I POTRZEB LOGISTYCZNYCH SFSC	5
2.2.1. PRZETWARZANIE ZAMÓWIEŃ	5
2.2.2. MAGAZYNOWANIE	6
2.2.3. PRZETWARZANIE TRANSPORTU	7
2.2.4. KOMPETENCJE CYFROWE	8
2.2.5. PRAKTYKI BIZNESOWE	9
2.3. WYZWANIA I MOŻLIWOŚCI DLA SFSC	9
2.3.1. POLSKA	9
2.3.2. SŁOWENIA	10
2.3.3. AUSTRIA	11
2.3.4. WŁOCHY	11
2.3.5. WĘGRY	12
2.3.6. WSPÓLNE WYZWANIA I MOŻLIWOŚCI	12

www.interreg-central.eu/food4ce/

Food4CE

1. Streszczenie

Krótkie łańcuchy dostaw żywności (SFSC) reprezentują usprawnione podejście do produkcji, przetwarzania, dystrybucji i sprzedaży żywności, które minimalizuje pośredników i zmniejsza odległości geograficzne między producentami a konsumentami. Koncentrując się na lokalnych lub regionalnych źródłach zaopatrzenia, SFSC kładą nacisk na przejrzystość, identyfikowalność i bezpośrednią komunikację między producentami a konsumentami, sprzyjając bliższemu związkowi z żywnością, którą ludzie spożywają. Model ten wspiera lokalne gospodarki, zmniejsza wpływ transportu na duże odległości na środowisko i oferuje konsumentom świeższe, bardziej zróżnicowane opcje żywności.

Ten międzynarodowy benchmark zbiera spostrzeżenia z regionalnych raportów SFSC w Europie Środkowej, w szczególności w Słowenii, Austrii, Włoszech, na Węgrzech i w Polsce, oferując istotny przegląd dynamiki rynku, oczekiwań klientów i praktyk krótkiego łańcucha dostaw w tych regionach. Odgrywa on kluczową rolę w platformie transferu wiedzy, identyfikując wspólne praktyki i unikalne różnice w alternatywnych sieciach żywnościowych (AFN). Raport ten nie tylko podkreśla obszary wymagające poprawy, ale także prezentuje najlepsze praktyki, służąc jako strategiczne źródło poprawy i optymalizacji krótkich łańcuchów dostaw żywności w całej Europie Środkowej.

O projekcie Food4CE:

Food4CE to europejski projekt finansowany z programu INTERREG Europa Środkowa, mający na celu wspieranie Alternatywnych Sieci Żywnościowych (AFN) w ich wysiłkach na rzecz tworzenia zrównoważonych i odpornych systemów dostaw żywności. W ramach Food4CE powstanie 5 lokalnych i 1 międzynarodowe centrum innowacji (IH), które skupią się na zwiększaniu wydajności logistycznej AFN poprzez rozwój innowacyjnych narzędzi i rozwiązań.

W ramach zostaną dwa innowacyjne narzędzia, Platforma Transferu Wiedzy i Platforma Matchmakingowa. Pierwsze z nich jest przeznaczone do dzielenia się najlepszymi praktykami i rozwiązaniami logistycznymi, podczas gdy drugie jest przeznaczone do tworzenia nowych rozwiązań i usług logistycznych B2B. Celem jest ułatwienie transferu wiedzy i wymiany między różnymi regionami i podmiotami oraz stworzenie unikalnej sieci wzajemnego wsparcia dla AFN w Europie Środkowej.

Food4CE zapewni również wspólnie opracowane regionalne plany działania dla każdego uczestniczącego regionu oraz ponadnarodowe (CE) wytyczne polityczne dotyczące wsparcia AFN. Projekt ma na celu ustanowienie zrównoważonego i trwałego mechanizmu wsparcia AFN, który będzie nawet po zakończeniu projektu.

Poprzez tworzenie lokalnych i ponadnarodowych centrów innowacji oraz opracowywanie innowacyjnych narzędzi i rozwiązań, projekt Food4CE ma na celu ułatwienie wymiany wiedzy i współpracy między różnymi podmiotami i regionami, prowadząc do zrównoważonego i trwałego mechanizmu wsparcia AFN.

2. Charakterystyka i potrzeby krótkich łańcuchów dostaw żywności (SFSC)

SFSC odnosi się do bezpośredniego i uproszczonego systemu produkcji, przetwarzania, dystrybucji i sprzedaży produktów spożywczych, który obejmuje ograniczoną liczbę pośredników i minimalne odległości geograficzne między producentami a konsumentami. W krótkim łańcuchu dostaw żywności nacisk kładzie się na zmniejszenie liczby pośredników i etapów w procesie produkcji i dystrybucji, często kładąc nacisk na lokalne lub regionalne zaopatrzenie i konsumpcję. Koncepcja ta ma na celu zwiększenie przejrzystości, identyfikowalności i komunikacji między producentami a konsumentami, promując w ten sposób silniejszy związek między ludźmi a spożywaną przez nich żywnością. Krótkie łańcuchy dostaw żywności mogą przyczynić się do wspierania lokalnych gospodarek, zmniejszenia wpływu na środowisko związanego z transportem na duże odległości oraz zapewnienia konsumentom świeższych i potencjalnie bardziej zróżnicowanych opcji żywnościowych.

Krótkie łańcuchy dostaw żywności w Słowenii charakteryzują się **bezpośrednimi relacjami między producentami a konsumentami, pośrednikami, a zatem koncentrują się na lokalnej i zrównoważonej produkcji żywności**. Te cechy i potrzeby w krótkich łańcuchach dostaw żywności podkreślają znaczenie wydajnych rozwiązań logistycznych, które mogą wspierać bezpośrednie relacje, obsługiwać produkcję na małą skalę i ułatwiać lokalne sieci dystrybucji. Głównym celem SFSC jest przywrócenie bliższego związku między producentami żywności a konsumentami, zwiększając tym samym przejrzystość, jakość żywności i rentowność lokalnych producentów.

Na Węgrzech krótkie łańcuchy dostaw żywności charakteryzują się **bezpośrednimi powiązaniem między producentami i konsumentami, a zatem koncentrują się na zrównoważonej i lokalnej produkcji żywności**. Głównym celem SFSC jest przywrócenie ściślejszych powiązań między producentami żywności a konsumentami, a tym samym poprawa przejrzystości, jakości żywności i rentowności lokalnych producentów.

Krótkie łańcuchy dostaw żywności w Polsce mają znaczący potencjał rozwojowy, który wynika z **rosnącego zainteresowania konsumentów i chęci współpracy producentów**. Funkcjonowanie AFN stoi jednak przed szeregiem wyzwań, związanych głównie z logistyką, w tym transportem i pakowaniem. Kluczowymi czynnikami dla dalszego rozwoju AFN w Polsce są edukacja i współpraca pomiędzy producentami i konsumentami, które mogą przyczynić się do budowania bardziej odpornego i zrównoważonego systemu żywnościowego.

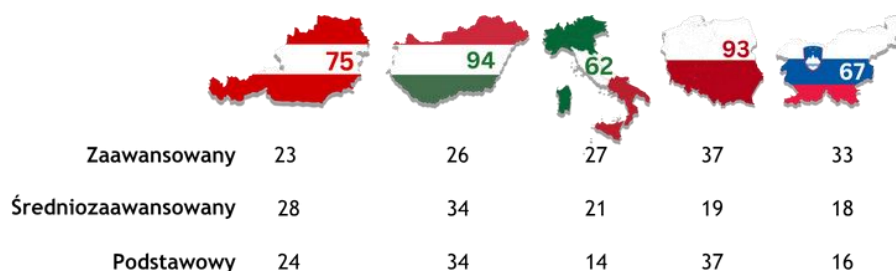
Ze względu na silne ukierunkowanie austriackich konsumentów na rolnictwo ekologiczne, Austria oferuje wszechstronny rynek dla AFN. Zmiany społeczne i polityczne w ostatnich latach, takie jak pandemia Covid, problemy z łańcuchem dostaw i kryzysy międzynarodowe, jeszcze bardziej zwiększyły popyt na produkty regionalne i chęć identyfikowalności pochodzenia. Prawie każdy Austriak kupił żywność ekologiczną przynajmniej raz w ciągu ostatnich sześciu miesięcy. Zarówno częstotliwość, jak i ilość kupowanych produktów ekologicznych stale rośnie. W związku z tym ważne jest, aby krajowi producenci żywności posiadali wysoki poziom wiedzy logistycznej, aby móc poradzić sobie ze złożonością administracji i dystrybucji. Tylko jeśli oczekiwania konsumentów w zakresie jakości usług zostaną, będą nadal wspierać przejście producentów na bardziej zrównoważone rolnictwo.

Emilia-Romania (Włochy) stanowi korzystny rynek dla AFN **względnie na bogate tradycje gastronomiczne regionu, charakteryzujące się kulturą lokalnych i wysokiej jakości produktów spożywczych**. Ponadto aspekt zlokalizowanego systemu żywnościowego i krótkich łańcuchów dostaw żywności ma długą tradycję w tym regionie, zakorzenioną w kulturze chłopskiej jego mieszkańców. Niedawne zmiany społeczne i polityczne zwiększyły popyt na lokalne i zdrowe produkty spożywcze, powodując transformację sektora rolno-spożywczego. Pandemia Covid-19 zapewniła niezwykle impuls dla dostaw żywności i rynków internetowych, które jednak, jak wynika z przeprowadzonych wywiadów, wydają się tracić na atrakcyjności i konkurencyjności w ciągu ostatnich kilku lat.

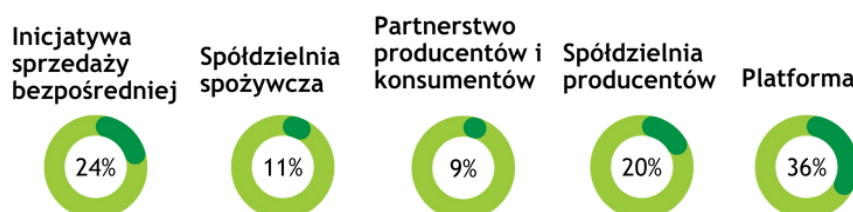
2.1. Przegląd badań

W celu porównania regionów projektu według poziomu złożoności, zidentyfikowano sieci AFN dla każdego kraju. W ramach analizy dokumentacji **zidentyfikowano 391 sieci AFN**, z których 146 uznano za zaawansowane sieci AFN. Liczba sieci AFN, a także udział zaawansowanych sieci AFN różniły się znacznie w zależności od kraju.

Lokalizacja geograficzna, poziom złożoności

Najpopularniejszą formą AFN są **platformy** (36%), a następnie **bezpośrednia inicjatywa detaliczna** (24%), **kooperatywa producentów** (20%), **kooperatywa spóżywców** (11%) i **partnerstwo producent-konsument** (9%).

Funkcjonowanie SFSC w ramach Alternatywnych Sieci Żywnościowych charakteryzuje się szczególną specyfiką, która z jednej strony wynika z nastawienia na bezpośrednie relacje pomiędzy producentem a klientem. W szczególności można wskazać na mniejszą skalę działania w porównaniu do dużych upraw, ale przede wszystkim dbałość o jakość lokalnej żywności, uprawy naturalne czy ekologiczne. To z kolei wymaga stworzenia odpowiednich warunków dla przepływu towarów - "od pola do stołu". Jednocześnie odbiorcy mają swoje specyficzne oczekiwania.

Analizy związane z funkcjonowaniem krótkich łańcuchów dostaw żywności w regionie uczestniczącym zostały przeprowadzone z uwzględnieniem szerokiego zakresu aspektów logistycznych, w tym przetwarzania zamówień, magazynowania, transportu, kompetencji cyfrowych, praktyk biznesowych oraz wyzwań i możliwości.

Analizy zostały przedstawione poniżej.

2.2. Analiza charakterystyki i potrzeb logistycznych SFSC

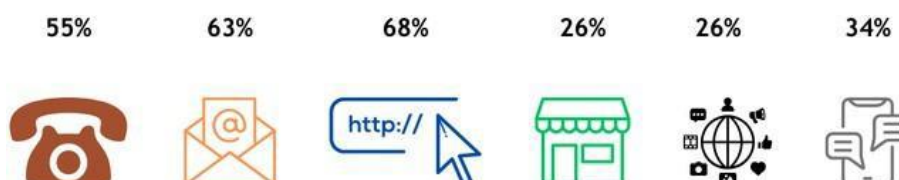
W badaniach wzięło udział łącznie **70 sieci AFN** z pięciu krajów (Austrii, Polski, Węgier, Włoch i Słowenii). Najwięcej AFN pochodziło ze Słowenii (16), następnie z Austrii i Węgier (po 15) oraz z Polski i Włoch (po 12).

2.2.1. Przetwarzanie zamówień

W analizowanych regionach stwierdzono zróżnicowane podejście do przyjmowania zleceń. Zazwyczaj każda sieć AFN korzysta równolegle z kilku rozwiązań. Najczęściej zamówienia składane są za pośrednictwem **strony internetowej lub platformy online** (68%), **e-mailem** (63%), **telefonicznie** (55%), za pośrednictwem **komunikatorów** internetowych (np. Messenger, WhatsApp, Telegram) - 34%, za pośrednictwem **mediów społecznościowych i w sklepie** (po 26%).

W AFN platformy internetowe lub strony internetowe są najczęstszą metodą składania zamówień. Istnieją jednak znaczne różnice między krajami: w Polsce zamówienia są zazwyczaj składane za pośrednictwem poczty elektronicznej; we Włoszech preferowaną metodą są komunikatory internetowe; a w Słowenii większość zamówień jest składana telefonicznie.

Częstotliwość składania zamówień różni się znacznie w zależności od AFN. Najczęstsze jest codzienne przyjmowanie zamówień, zgłaszane przez 57% sieci AFN. Kolejne 21% sieci AFN przyjmuje zamówienia kilka razy w tygodniu, a 15% realizuje zamówienia raz w tygodniu. Mniejsza część, 7%, przetwarza zamówienia tylko kilka razy w miesiącu.

Zróżnicowanie to można rozwiązać za pomocą rzadziej używanych, ale nadal dostępnych kanałów, takich jak komunikatory internetowe i media społecznościowe, które zapewniają elastyczność w przypadku rzadkich interakcji.

Analizowane sieci AFN otrzymują średnio **264 zamówienia tygodniowo**. Jeśli chodzi o dostępność produktów, w szczególności są one dostępne **przez cały rok (70%)** - co wskazuje, że większość sieci AFN zapewnia stałą dostępność produktów przez cały rok. **Dostępność sezonowa jest odnotowywana przez 45% sieci AFN**, wykazując większą zmienność, co podkreśla zakres sezonowego wpływu na produkty. Sugeruje to, że znaczna liczba sieci AFN dostosowuje swoją ofertę produktów w odpowiedzi na zmiany sezonowe. **Produkty dostępne tylko w określonych datach lub okresach stanowią najniższy średni udział - tylko 20%**, co wskazuje, że tylko wybrane sieci AFN koncentrują się na produktach związanych z poszczególnymi okresami lub wydarzeniami. Podobny trend dotyczy prawie wszystkich krajów - z wyjątkiem Włoch, gdzie większość produktów jest dostępna sezonowo.

Biorąc pod uwagę, że niektóre produkty są dostępne przez cały rok, wiele ankietowanych sieci AFN strategicznie traktuje relacje z kluczowymi producentami priorytetowo, podczas gdy inne angażują się w nie tylko sezonowo lub w przypadku określonych wydarzeń. Podejście to podkreśla elastyczność AFN w przyjmowaniu różnych strategii rynkowych i w celu zaspokojenia popytu konsumentów i utrzymania wydajności.

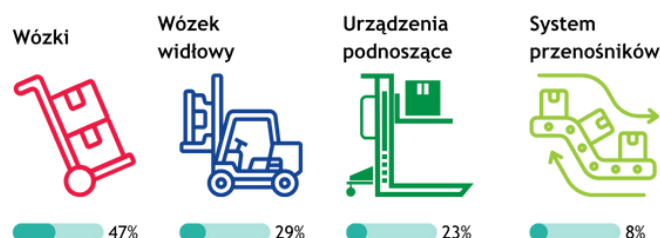
2.2.2. Magazynowanie

Analizując strategie magazynowe firm, należy rozpoznać różne rodzaje rozwiązań magazynowych, z których korzystają. **Przechowywanie na półkach** wyróżnia się jako dominująca metoda, preferowana przez 83% AFN, prawdopodobnie ze względu na jej wszechstronność i skuteczność w różnych sytuacjach magazynowych. **Magazynowanie paletowe**, stosowane przez 33%, zaspokaja potrzebę przechowywania większych lub cięższych produktów. **Magazynowanie podłogowe**, również preferowane przez 33%, jest wybierane w oparciu o specyficzne cechy produktów. Warto zauważyć, że **regaly magazynowe** nie były wykorzystywane przez sieci AFN.

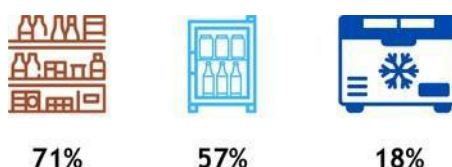

Większość analizowanych sieci AFN (73%) korzysta głównie z regałów magazynowych, co jest trendem spójnym w większości krajów objętych badaniem. Włoskie sieci AFN stosują jednak najbardziej zróżnicowane metody magazynowania, wykorzystując głównie regały i palety, a niektóre z nich wykorzystują również magazyny podłogowe w celu zwiększenia elastyczności.

Zakres rozwiązań w zakresie sprzętu magazynowego wykorzystywanych przez sieci AFN podkreśla różnorodność ich operacji magazynowych. Najczęściej stosowanym rozwiązaniem są wózki (47%), następnie wózki widłowe (29%), urządzenia podnoszące (23%), a 8% AFN korzysta z systemów przenośników.

Wgląd w obiekty magazynowe AFN pokazuje, że **konwencjonalne przechowywanie** (bez specjalistycznej kontroli temperatury) jest najczęściej stosowaną opcją, przy czym 71% AFN wskazało, że posiada takie obiekty. **Przechowywanie w chłodni** jest również często wykorzystywane przez 57% sieci AFN. **Z mrożenia** korzysta 18% sieci AFN.

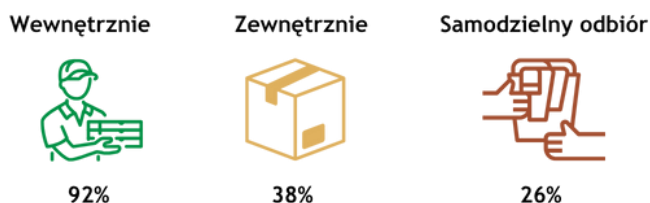
AFN zazwyczaj korzystają z konwencjonalnego przechowywania lub przechowywania w chłodni, lub mieszanki tych dwóch, demonstrując niestandardowe podejście do przechowywania, które zaspokaja szczególne wymagania ich produktów i oczekiwania ich segmentów rynku.

2.2.3. Transport

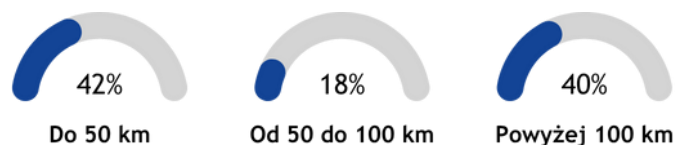
Badając logistykę i zarządzanie łańcuchem dostaw w sieciach AFN, kluczowym elementem jest sposób obsługi procesów transportowych. Aspekt ten jest kluczowy, ponieważ ma bezpośredni wpływ na wydajność i efektywność dystrybucji produktów, co z kolei wpływa zarówno na sukces operacyjny, jak i zadowolenie klientów. Dane dotyczące przetwarzania transportu zapewniają ważny wgląd w sposób, w jaki sieci te nadzorują przepływ towarów od ich źródła do konsumenta końcowego.

71% ankietowanych sieci AFN uwzględnia procesy transportowe jako część swojej oferty usług, podkreślając znaczenie logistyki i przepływu towarów jako kluczowych elementów ich działalności, w tym usług spedycyjnych, dostawczych i dystrybucyjnych. Z drugiej strony, pozostałe 29% nie oferuje procesów transportowych.

Jeśli chodzi o praktyki zarządzania dostawami, **92% sieci AFN zarządza dostawami wewnątrznie**, wykorzystując własne zasoby, personel i infrastrukturę. **Dostawcy zewnętrzni są wykorzystywani przez 38% sieci AFN**. **Samodzielny odbiór** jest rzadszą praktyką, zgłaszaną **tylko przez 26% sieci AFN**, co może wynikać ze specyfiki produktów lub preferencji klientów.

Analiza obszarów zasięgu ujawnia intrygujące trendy dotyczące zasięgu klientów. Największy odsetek wskazał dostawę do **50 km (42%)**, a następnie 40% AFN, które obejmują odległości **powyżej 100 km. Odległość między 50 a 100 km została wskazana przez 18% sieci AFN.** Ogólnie rzecz biorąc, wyniki pokazują, że sieci AFN wykazują różnorodność pod względem zasięgu geograficznego, z silnym naciskiem na rynki lokalne i znaczną częścią działającą na szerszym obszarze.

W analizowanych regionach średnia liczba dostaw tygodniowo wynosi 270. Liczba punktów dostawy przypadających na jedną wysyłkę wynosi średnio 178. Austriackie sieci AFN realizują największą liczbę dostaw (a zatem także największą liczbę punktów dostawy w jednej dostawie). AFN zazwyczaj stosują kombinację metod dostawy, w tym samochody dostawcze i osobowe lub samochody dostawcze i ciężarowe, w zależności od wielkości sprzedaży i wrażliwości produktów.

Fakt, że 69% sieci AFN zapewnia ciągłość łańcucha chłodniczego, podkreśla znaczenie regulacji temperatury dla niektórych produktów. Z drugiej strony, 31%, które nie przestrzega standardów łańcucha chłodniczego, może wskazywać na skupienie się na towarach nietrwałych. Scenariusz ten pokazuje zdolność sieci AFN do dostosowywania się do różnych rodzajów produktów i wymagań klientów, przedstawiając zarówno wyzwania, jak i możliwości ulepszenia modeli dostaw w celu poprawy wydajności i zadowolenia klientów.

2.2.4. Kompetencje cyfrowe

Rozwiązania informatyczne mają duże znaczenie w alternatywnych sieciach spożywczych (AFN), co potwierdzają analizy ich zastosowania w tych organizacjach. Rozwiązania informatyczne są najczęściej wykorzystywane w procesach związanych z zamówieniami, co podkreśla ich kluczową rolę w efektywnym zarządzaniu tym obszarem. Kolejnymi ważnymi procesami, w których wykorzystywane są technologie IT, są **zarządzanie transportem, zarządzanie magazynem oraz planowanie popytu**, co wskazuje na potrzebę optymalizacji poszczególnych etapów łańcucha dostaw.

Rozwiązania IT są rzadziej wdrażane w obszarach takich jak widoczność łańcucha dostaw, logistyka zwrotna i technologie związane z paszportem żywności. Niska częstotliwość ich stosowania w tych obszarach może sugerować, że sieci AFN nadal mają znaczne możliwości rozwoju pod względem pełnej integracji technologii informatycznych, co mogłoby przyczynić się do zwiększenia wydajności operacyjnej i poprawy jakości usług.

Wykorzystanie rozwiązań informatycznych w sieciach AFN jest kluczowym elementem ich funkcjonowania, a dalsze inwestycje w nowoczesne technologie mogą pomóc w optymalizacji procesów i zaspokajaniu potrzeb konsumentów na szybciej zmieniającym się rynku żywności.

2.2.5. Praktyki biznesowe

Strategiczne podejście w **Austrii** obejmuje zdefiniowanie odpowiedniego pojazdu w oparciu o wielkość zamówienia, obszar dostawy i rodzaj napędu, z naciskiem na zrównoważone opcje, takie jak elektryczne samochody dostawcze. Chłodzenie magazynu jest zoptymalizowane dzięki izolacji i praktykom oszczędzania energii, podczas gdy efektywne zarządzanie popytem pomaga zrównoważyć wykorzystanie zasobów i planowanie.

Węgierskie sieci AFN wykorzystują podejmowanie decyzji w oparciu o dane w celu dostosowania logistyki w czasie rzeczywistym, koncentrując się na takich wskaźnikach, jak koszt dostawy i wydajność przewoźnika. Przyjazne dla środowiska praktyki obejmują korzystanie z rowerów towarowych do dostaw miejskich, instalowanie automatów z żywnością i stosowanie backhaulingu w celu poprawy wydajności floty i zmniejszenia wpływu na środowisko.

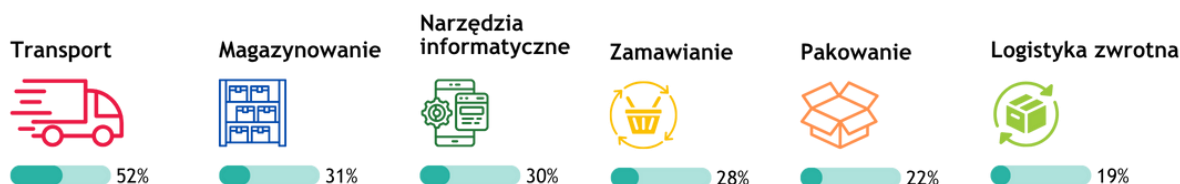
Włochy kładą nacisk na współpracę między lokalnymi producentami, operatorami logistycznymi i władzami w celu stworzenia zrównoważonych regionalnych łańcuchów dostaw żywności. Włoskie sieci AFN oferują elastyczne opcje dostawy, takie jak odbiór i cyfrowe szafki, a także stosują zrównoważone praktyki, takie jak pojazdy elektryczne. Opakowania wielokrotnego użytku dodatkowo wspierają gospodarkę o obiegu zamkniętym i obniżają koszty.

Polskie sieci AFN koncentrują popyt poprzez tworzenie cotygodniowych rynków na obszarach miejskich, upraszczając dystrybucję i zaangażowanie klientów. Konsolidują również zamówienia za pośrednictwem platform zewnętrznych, ograniczając trasy dostaw i emisje. Internetowe platformy zakupowe wielu producentów usprawniają zamówienia i dostarczają szczegółowych informacji o produktach, zwiększając dostęp konsumentów do lokalnych towarów.

Słoweńskie sieci AFN priorytetowo traktują cyfryzację w celu poprawy przetwarzania zamówień i widoczności marki, z korzyścią dla transakcji B2B i zrównoważonego rozwoju środowiska. Gminy wspierają spółdzielnie poprzez dotacje, działania promocyjne i wspólne zasoby. Lokalny handel kładzie nacisk na przejrzystość i identyfikowalność, wspierając zaufanie między producentami i konsumentami oraz zwiększając zrównoważony rozwój poprzez bezpośrednie relacje i minimalne przetwarzanie.

2.3. Wyzwania i możliwości dla SFSC

Wnioski dotyczące wyzwań stojących przed AFN w analizowanych regionach wskazują, że **procesy transportowe są najbardziej problematycznymi obszarami**, z którymi boryka się 52% AFN. Warto zauważyć, że są to kluczowe obszary, które mają bezpośredni wpływ na wydajność operacyjną i zadowolenie klientów. 31% AFN wskazało **na problemy związane z procesem magazynowym**, co sugeruje, że zarządzanie magazynem również wymaga uwagi i optymalizacji. **Narzędzia informatyczne** zostały wskazane przez 30% respondentów, co może sugerować potrzebę inwestycji w technologię i lepsze zarządzanie przestrzenią magazynową. **Procesy pakowania** otrzymały 22% wskazań, a głównym aspektem jest niski poziom cyfryzacji tych procesów. Wreszcie, **procesy logistyki zwrotnej** były rzadko wymieniane (19%), co może wskazywać na ich mniejsze znaczenie w bieżącej działalności AFN.

W dalszej części opisano wyzwania i możliwości SFSC w zależności od uczestniczących krajów.

2.3.1. Polska

Wyzwania i szanse dla SFSC w Polsce odnoszą się głównie do:

- **Redukcja kosztów i wydajność:** współpraca między różnymi podmiotami w sieciach AFN prowadzi do korzyści skali i konsolidacji usług logistycznych, zmniejszając koszty dla małych firm i promując zrównoważony rozwój.
- **Siła rynkowa konsumentów:** rosnący popyt na produkty ekologiczne i regionalne wpływa na ceny i napędza zmiany w produkcji rolnej i dostarczaniu żywności, podkreślając znaczenie preferencji konsumentów.
- **Promocja i rozpoznawalność:** wiele AFN boryka się z ograniczoną świadomością i rozpoznawalnością wśród konsumentów, co hamuje ich potencjał wzrostu. Wewnętrzne procesy obsługi zamówień, takie jak pracochłonne metody, mogą ograniczać liczbę członków i zasięg rynkowy.
- **Promocja i rozpoznawalność:** niska świadomość AFN w polskim społeczeństwie podkreśla potrzebę zwiększenia inwestycji w strategie marketingowe w celu podniesienia świadomości i zwiększenia wpływu. Krajowe i lokalne ośrodki wsparcia rolnictwa mogą odegrać kluczową rolę we wspieraniu rozwoju AFN.
- **Poszerzanie wiedzy:** edukowanie zarówno producentów, jak i konsumentów na temat korzyści i możliwości związanych z AFN ma zasadnicze znaczenie dla ich zrównoważonego rozwoju i ekspansji.
- **COVID-19 i cele ESG:** obecne wyzwania, w tym pandemia COVID-19 i skupienie się na celach środowiskowych, społecznych i związanych z zarządzaniem (ESG), stwarzają możliwości zacieśnienia współpracy między przedsiębiorstwami, konsumentami i interesariuszami politycznymi w celu wzmocnienia AFN.
- **Potrzeby konsumentów:** zaspokajanie potrzeb konsumentów w zakresie wysokiej jakości i zrównoważonych produktów stwarza AFN możliwości rozwoju i prosperowania na rynku.

Podsumowując, współpraca, siła rynkowa konsumentów, uznanie i poszerzanie wiedzy są niezbędne dla zrównoważonego rozwoju AFN w Polsce. Sprostanie obecnym wyzwaniom i wykorzystanie możliwości może sprawić, że AFN staną się integralnymi elementami odpornego i zrównoważonego systemu żywnościowego w przyszłości.

2.3.2. Słowenia

Wyzwania i możliwości dla SFSC w Słowenii odnoszą się głównie do:

- **Zróżnicowane modele biznesowe:** Sieci AFN działają w oparciu o różne modele, od bezpośredniej produkcji i dostaw do konsumentów po wykorzystanie platform internetowych do sprzedaży i dostaw. Niezależnie od tego, wszystkie stoją przed złożonymi wyzwaniami związanymi z dystrybucją i logistyką produktów.
- **Nawyki zakupowe klientów:** zrozumienie zmiennych wzorców zakupowych i wielkości zamówień, zwłaszcza w przypadku towarów łatwo psujących się, ma kluczowe znaczenie. Sezonowe wymagania wpływają na decyzje dotyczące zarządzania magazynem i flotą, podkreślając potrzebę adaptacyjnych strategii.
- **Promień dostawy:** wiele sieci AFN dostarcza towary w promieniu 50 km, a niektóre nawet powyżej 100 km, co wymaga dobrze zorganizowanych procesów logistycznych. Zgodność z normami bezpieczeństwa żywności w warunkach ostrej konkurencji ze strony większych dostawców dodatkowo komplikuje sprawę.
- **Możliwości w zakresie targetowania i marketingu:** definiowanie grup docelowych i udoskonalanie strategii marketingowych może zwiększyć zaufanie klientów i prowadzić do długoterminowych partnerstw. Zabezpieczenie wieloletnich umów z instytucjami zapewnia stabilność planowania i operacji.
- **Sieci współpracy:** Sieci AFN mogą optymalizować zasoby poprzez wspieranie współpracy między lokalnymi producentami, pośrednikami i dostawcami usług logistycznych. Rozwiązania cyfrowe do przetwarzania zamówień i widoczności łańcucha dostaw mogą napędzać wzrost i wydajność.
- **Inicjatywy** na rzecz zrównoważonego rozwoju: stosowanie przyjaznych dla środowiska praktyk w zakresie pakowania i rolnictwa zaspokaja zapotrzebowanie konsumentów na zrównoważony rozwój. Inicjatywy te otwierają nowe możliwości rynkowe i dostosowują się do zmieniających się preferencji konsumentów.

Podsumowując, sieci AFN w Słowenii stoją w obliczu wyzwań logistycznych i ostrej konkurencji, jednak również znaczne możliwości rozwoju poprzez współpracę, innowacje i inicjatywy na rzecz zrównoważonego rozwoju. To dynamiczne środowisko wymaga adaptacyjnych strategii, aby poruszać się w zmieniających się trendach konsumenckich i krajobrazach regulacyjnych.

2.3.3. Austria

Wyzwania i możliwości dla SFSC w Austrii odnoszą się głównie do:

- **Korzyści ze współpracy:** współpraca między sieciami AFN zapewnia korzyści skali, łącząc zasoby finansowe i ludzkie, zwiększając opłacalność, zrównoważony rozwój i dostęp do finansowania. Współpraca pomaga również łagodzić skutki sezonowości w rolnictwie uprawnym.
- **Siła rynkowa konsumentów:** rosnące zapotrzebowanie konsumentów na produkty ekologiczne i regionalne napędza ewolucję sieci AFN. Preferencje konsumentów w coraz większym stopniu kształtują ceny, prowadząc do zmian w produkcji rolnej i dostarczaniu żywności.
- **Marketing i świadomość:** Sieci AFN często cierpią z powodu niskiej świadomości konsumentów, co utrudnia rozpoznawanie wysokiej jakości i zrównoważonych produktów. Inwestowanie w strategię marketingową ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia widoczności i zaangażowania konsumentów.
- **Wpływ polityczny:** pandemia COVID-19 podkreśla potrzebę odpornych i zrównoważonych systemów żywnościowych, skłaniając do politycznego wsparcia dla AFN. Cele ESG na poziomie UE kładą nacisk na zrównoważony rozwój środowiska, odpowiedzialność społeczną i dobre zarządzanie, wymagając dostosowań i wsparcia ze strony interesariuszy politycznych.
- **Rola polityki krajowej:** krajowe ministerstwa, takie jak Federalne Ministerstwo Rolnictwa i Federalne Ministerstwo Działań na rzecz Klimatu, odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu warunków dla AFN. Jednak zgodność z przepisami i obciążenia biurokratyczne stanowią wyzwanie dla zasobów i działalności AFN.

Podsumowując, współpraca, siła rynkowa konsumentów, ulepszenia marketingowe, wsparcie polityczne i odpowiednia infrastruktura mają kluczowe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju AFN. Pomimo wyzwań związanych z COVID-19 i celami ESG, stwarzają one możliwości zacieśnienia współpracy między przedsiębiorstwami, konsumentami i interesariuszami politycznymi w celu ustanowienia odpornych i zrównoważonych systemów żywnościowych.

2.3.4. Włochy

Wyzwania i możliwości dla SFSC Włoszech odnoszą się głównie do:

- **Popyt konsumencki:** rosnący popyt na lokalną i zdrową żywność stanowi znaczącą szansę rozwoju dla AFN w regionie Emilia-Romania.
- **Wyzwania w łańcuchu dostaw:** Sieci AFN stoją przed wyzwaniami związanymi z utrzymaniem spójności łańcucha dostaw ze względu na wahania sezonowe i rozdrobnioną produkcję.
- **Rozdrobnienie produkcji:** obecność wielu drobnych producentów i brak współpracy przyczyniają się do nieefektywności logistycznej.
- **Logistyka i dystrybucja:** organizacja dystrybucji lokalnie pozyskiwanej żywności w celu spełnienia różnorodnych wymagań nabywców może być skomplikowana dla AFN.
- **Możliwości dzięki współpracy:** współpraca między AFN, producentami, dostawcami usług logistycznych i detalistami może usprawnić łańcuchy dostaw, złagodzić sezonowe wahania i obniżyć koszty.

- **Integracja technologii:** wdrażanie platform cyfrowych i narzędzi komunikacyjnych może poprawić koordynację i wydajność w ramach sieci AFN, chociaż należy wziąć pod uwagę opór kulturowy i opłacalność ekonomiczną.
- **Ekspansja rynkowa i marketing:** dywersyfikacja nabywców końcowych i przyjęcie innowacyjnych strategii marketingowych może zwiększyć konkurencyjność i osiągnąć korzyści skali.
- **Świadomość i zaangażowanie konsumentów:** promowanie świadomości na temat korzyści płynących ze wspierania lokalnych i zrównoważonych systemów żywnościowych może sprzyjać lojalności konsumentów i zaangażowaniu społeczności.
- **Wsparcie rządowe i polityczne:** wspieranie polityk wspierających, dostęp do finansowania, dotacji i ram regulacyjnych na poziomie regionalnym i krajowym może sprzyjać środowisku dla wzrostu i rozwoju AFN.

Podsumowując, sprostanie wyzwaniom strukturalnym poprzez współpracę, integrację technologii, ekspansję rynkową, zaangażowanie konsumentów i wsparcie rządowe może pomóc AFN w Emilii-Romanii rozwijać się w konkurencyjnym krajobrazie, jednocześnie zaspokajając rosnący popyt na lokalną i zrównoważoną żywność.

2.3.5. Węgrzy

Wyzwania i możliwości dla SFSC na Węgrzech odnoszą się głównie do:

- **Ograniczone partnerstwa:** bez rozwoju partnerstw, zarówno nowoczesne rodzaje SFSC, jak i tradycyjne formy stoją w obliczu niepewnego zrównoważonego rozwoju, wpływając na dostępność dla konsumentów i producentów.
- **Trudności dla małych gospodarstw:** małe gospodarstwa, zwłaszcza te pozbawione własnej konkurencyjności, mają trudności z reagowaniem na wyzwania i ulepszenia w ramach SFSC.
- **Akceptacja społeczna:** wzmocnienie akceptacji społecznej wymaga zwiększenia świadomości i uznania dla producentów i nabywców SFSC.
- **Starzejąca się populacja i luka w umiejętnościach:** po stronie producentów starzejąca się populacja i niewystarczające umiejętności zawodowe utrudniają zmianę pokoleniową i działania marketingowe.
- **Zmiana nawyków konsumenckich:** popyt przesunął się w kierunku tanich produktów z globalnych łańcuchów dostaw ze względu na zmiany nawyków konsumenckich pod wpływem ograniczeń ekonomicznych.
- **Świadomość i zaangażowanie konsumentów:** zwiększenie SFSC zależy w dużej mierze od zwiększenia świadomości i zaangażowania konsumentów; popyt napędza podaż.
- **Wsparcie finansowe:** wsparcie finansowe, w połączeniu z historycznymi inwestycjami w sektorze rolnym, stwarza możliwości rozwoju SFSC.
- **Wsparcie regulacyjne i polityczne:** ciągłe wsparcie regulacyjne i polityczne może sprostać wyzwaniom i ułatwić rozwój SFSC.

Podsumowując, SFSC na Węgrzech stoją przed poważnymi wyzwaniami związanymi z akceptacją społeczną, starzeniem się populacji i zmieniającymi się nawykami konsumentów. Przewyciężenie tych wyzwań wymaga wspólnych wysiłków w celu zwiększenia świadomości konsumentów, zajęcia się lukami w umiejętnościach wśród producentów oraz zapewnienia wsparcia finansowego i politycznego ze strony rządu. Pomimo przeszkód, SFSC są obiecujące dla zrównoważonych systemów żywnościowych na , pod warunkiem, że opracowane zostaną niezbędne systemy wsparcia w celu zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych.

2.3.6. Wspólne wyzwania i możliwości

W Polsce, Słowenii, Austrii, Włoszech i na Węgrzech, wyzwania i możliwości w krótkich łańcuchach dostaw żywności (SFSC) przedstawiają różnicowany, ale wzajemnie powiązany krajobraz, który podkreśla złożoność i potencjalne ulepszenia SFSC.

Wspólne wyzwania uczestniczących regionów obejmują

- **Świadomość konsumentów i marketing:** Powtarzającym się wyzwaniem jest niski poziom świadomości konsumentów i rozpoznawalności Alternatywnych Sieci Żywnościowych (AFN). Ten brak widoczności hamuje potencjał wzrostu i wymaga znacznych inwestycji w strategię marketingową we wszystkich krajach, aby edukować i angażować konsumentów w zakresie korzyści płynących ze wspierania lokalnych i zrównoważonych systemów żywnościowych.
- **Logistyka i zarządzanie łańcuchem dostaw:** Efektywne zarządzanie łańcuchem dostaw, zwłaszcza w zakresie dystrybucji i logistyki, jest dużym wyzwaniem. Wahania sezonowe, promień dostawy i potrzeba zgodności z normami bezpieczeństwa żywności komplikują operacje, wymagając elastycznych i innowacyjnych rozwiązań logistycznych.
- **Współpraca i współdziałanie:** Potrzeba lepszej współpracy między różnymi zainteresowanymi stronami, w tym producentami, konsumentami, dostawcami usług logistycznych i decydentami politycznymi, jest podkreślana jako kluczowy czynnik w pokonywaniu wyzwań operacyjnych i osiągnięciu korzyści skali.
- **Wsparcie regulacyjne i polityczne:** Poruszanie się w środowisku regulacyjnym i zapewnienie odpowiedniego wsparcia politycznego to powszechne wyzwania. Zgodność ze zmieniającymi się przepisami, obciążenia biurokratyczne oraz potrzeba wsparcia finansowego i infrastrukturalnego to kluczowe obszary wymagające dalszej uwagi.

Oprócz wspólnych wyzwań pojawia się również kilka wspólnych możliwości, w tym

- **Rosnące zapotrzebowanie konsumentów:** Rosnące zapotrzebowanie konsumentów na żywność ekologiczną, regionalną i produkowaną w sposób zrównoważony w tych krajach stanowi znaczącą szansę dla AFN na rozwój i wzrost.
- **Postęp technologiczny:** Wykorzystanie platform cyfrowych i rozwiązań technologicznych oferuje ścieżkę do zwiększenia wydajności łańcucha dostaw, poprawy koordynacji między zainteresowanymi stronami oraz zwiększenia zasięgu rynkowego i zaangażowania konsumentów.
- **Zrównoważony rozwój i cele ESG:** Globalny nacisk na cele środowiskowe, społeczne i związane z zarządzaniem (ESG) oraz dążenie do bardziej zrównoważonej produkcji żywności i praktyk konsumpcyjnych otwierają nowe możliwości dla AFN w zakresie innowacji i przyciągania wsparcia zarówno ze strony konsumentów, jak i decydentów.
- **Modele współpracy:** Rozwijanie sieci współpracy i partnerstw może sprostać wyzwaniom logistycznym, obniżyć koszty i ułatwić wymianę wiedzy i najlepszych praktyk, zwiększając ogólną odporność i konkurencyjność sieci AFN.

Pomimo zróżnicowanych krajobrazów społeczno-gospodarczych Polski, Słowenii, Austrii, Włoch i Węgier, SFSC w tych krajach stoją przed wspólnymi wyzwaniami i możliwościami, które podkreślają ukierunkowane interwencje i wspólne wysiłki. Rozwiązanie tych wspólnych problemów wymaga wielopłaszczyznowego podejścia, które obejmuje zwiększenie świadomości konsumentów, poprawę logistyki i zarządzania łańcuchem dostaw, wspieranie współpracy między zainteresowanymi stronami oraz promowanie wspierających polityk i przepisów. Wykorzystując te możliwości i pokonując wyzwania, SFSC mogą znacząco przyczynić się do rozwoju bardziej odpornych i zrównoważonych systemów żywnościowych w Europie Środkowej.

Podsumowując, analiza SFSC podkreśla różnorodne, ale wzajemnie powiązane wyzwania i możliwości w różnych regionach. Od znaczenia skutecznej logistyki i magazynowania po rolę świadomości konsumentów i integracji technologicznej, sukces AFN w Europie Środkowej zależy od pokonania zarówno specyficznych dla regionu, jak i wspólnych przeszkód. Podczas gdy transport, zarządzanie magazynem i zgodność z przepisami stanowią poważne wyzwania, istnieje wspólna szansa w postaci rosnącego popytu konsumentów na lokalne, zrównoważone produkty, a także potencjał technologii w zakresie usprawnienia procesów.

W Polsce, Słowenii, Austrii, Włoszech i na Węgrzech wspieranie współpracy między producentami, dostawcami usług logistycznych, konsumentami i decydentami politycznymi wyłania się jako kluczowy element sukcesu. Sieci współpracy mogą zwiększyć efektywność wykorzystania zasobów, zaspokoić popyt konsumentów i zwiększyć odporność na zakłócenia zewnętrzne. Strategiczne wsparcie ze strony rządów, wraz z inwestycjami w narzędzia marketingowe i cyfrowe, umożliwi sieciom AFN lepsze zaspokojenie popytu na wysokiej jakości i zrównoważoną żywność, jednocześnie wspierając rozwój gospodarczy i cele zrównoważonego rozwoju w tych regionach. Dzięki ukierunkowanym interwencjom i ciągłej współpracy z zainteresowanymi stronami, SFSC mogą stać się kluczowym elementem rozwoju zrównoważonych, odpornych systemów żywnościowych w Europie Środkowej.

